

Ngái Nhật tin tßng vào nhà nßc và nghiêm minh chấp hành kßlußt, kßcßng đßi lßp vßi chính quyßn

Mßi chß có hai tháng mà năm Tân Mão đã cho thßy bißt bao bißn đßng thßng tâm và nhißu vß khßng hoßng đßn đßp khßp nßi.

AFP photo /Thßng Nhật Bản Naoto Kan nêu ra nhßng nguy cß thßu đßn và nhu cßu tßt kßm nßng lßng sau khi đóng cßa các nhà máy đßn nguyên tß, tßi cußc hßp báo ß Tokyo vào ngày 13 tháng 3 năm 2011.

Bißn cß mßi nhßt là trßn đßng đßt bßnhßi ngay đßt sống thßn tßi Nhật Bản vào ngày 11 vßa qua. Trong khung cßnh đßó, hßu qußkinh tß sßnhßthß nào, làm sao chúng ta có thßbißt đßc? Dißn đßn Kinh tß nêu câu hßi vßi nhà tßvßn Nguyễn Xuân Nghĩa qua phßn trao đßi do Vũ Hoàng thßc hißn sau đßy.

Vai trò của truyền thông

Vũ Hoàng: Thưa ông, chúng tôi đang trình bày trước các bạn chúng ta và nói rằng "lời thêm một truyền bá giá" cho kinh tế thế giới.

Chỉ hai ngày sau, nên kinh tế thế ba của thế giới là Nhặt Bẩn lời báo không phải là một truyền bá mà là một cơn địa chấn ngoài khơi, khiến cho sóng thần đổ ập vào đất liền, và gây ra những thiệt hại cho người dân.

Cùng với việc cứu hộ, tất nhiên người ta cũng phải quan tâm đến sinh hoạt kinh tế và hậu quả của thiên tai để có kích thích kinh tế. Trong những ngày này, chúng ta sẽ đề cập đến sự quan tâm và những hậu quả đó. Ông nghĩ sao?

Nguyễn Xuân Nghĩa: Tôi xin phép có một đề nghị nhé! Đó là mình hãy cùng tìm hiểu xem truyền thông của chúng ta làm được những gì trong một hoàn cảnh bất thường - mà phải nói là quặng tím - vì Nhặt Bẩn là nên kinh tế liên và giao dịch với toàn cầu nên những gì xảy ra thì đây cũng có những hậu quả đến các thế giới. Riêng trong những ngày chuyên đề về kinh tế của chúng ta, thì mình nên xem là truyền thông kinh tế có thể giúp ích được gì qua việc loạn thị.

Vũ Hoàng: Chúng tôi hiểu đề nghị của ông vì ngay trong đại Á Châu Tự Do, khi bị ném cớ xảy ra, thì có cả trăm tin đồn đổ ập mà ta phải kiên nhẫn chờ đợi rồi thì những thuật cho chính xác dù biết là ngay sau đó lại có tin mới phải bổ sung thêm hoặc điều chỉnh lại.

Trong khi này, các thế trường tài chính và sinh hoạt kinh tế cũng vẫn tiếp diễn, không nên này thì nên khác, và tin tức loạn ra là có gây những hậu quả, tức là cũng gây ra hậu quả cho kinh tế. Như vậy, có lẽ chúng ta sẽ bắt đầu bằng đề tài là "cách truyền thông kinh tế tiếp cận với một biến cố", như vậy được không?

Nguyễn Xuân Nghĩa: Tôi xin cảm ơn đề nghị này và nghĩ đến một quy luật xin tạm gọi là "sự hiểu biết cũng có thể gây ra tai họa trong một thế giới".

Trước hết, tôi rất mong là đài Á Châu Tự Do đã phỏng vấn ông Phùng Liên Đoàn trong chương trình ngày 14 vừa qua. Nhờ đó thính giả biết được phần nào về rủi ro phóng xạ từ các trung tâm nguyên tử hay hạt nhân của Nhật. Nó không đến nỗi nguy hiểm như dẫu họ có thể nghĩ mà do hàng loạt sự kiện liên tiếp quy tụ đến sai và gây thêm vấn đề. Vì vậy, khi thiên tai hay thảm kịch xảy ra, truy cập thông tin của chúng ta phải có phần ưu tiên là tìm hiểu xem mình có biết gì không? Rồi hỏi ngay các chuyên gia am hiểu về vấn đề để trình bày sơ lược với thính giả chứ đừng chờ đợi thông tin.

Bên thân thì tôi xin gửi lời trăn trăn thiên tai là "Vụ 3-11 của Nhật" cho đến nay vì khu vực quá rộng, bao trùm lên nhiều thành xã hay quần huyện, chứ không như trận Kobe năm 1995. Nó còn giúp ta nhớ ba tai họa cùng lúc của năm 2011 là 1) động đất với cường độ 9,0 trên địa chấn kế Richter, 2) sóng thần từ biển ập vào đất liền, 3) tại một khu vực có năm trung tâm điện lực hạt nhân của Nhật.

Tại các trung tâm này, nhà máy Fukushima Daiichi có một lò nguyên tử đã 40 tuổi, chứ còn hai tuổi là coi như hạt tuổi trẻ của nó. Vậy mà lò nguyên tử đó không tan rã hoặc nổ tung như trái bom sau khi đến đập vỡ của chính làm hỏng rồi sóng thần làm hỏng hệ thống cấp cứu.

Chỉ tiếc rằng những chuyện đáng tiếc đang thu hút thính giả của chúng ta thay vì kích thích các vấn đề.

Vũ Hoàng: Chúng ta sống trong một thế giới với nhiều thông tin rất mong đợi là "thông tin tức thời" khi tin tức về một biến cố xảy ra lập tức gây tác động có khi là công hưởng vào hầu hết các biến cố vì vậy nhu cầu thông tin không chỉ là mau lẹ mà còn phải chính xác.

Trong lĩnh vực kinh tế của ông, điều kỳ lạ hiện nay như thế nào?

Nguyễn Xuân Nghĩa: Ngày 14 vừa qua, do trách nhiệm của mình, Tôi tiếp xúc Nhật Naoto Kan phải cần báo quần chúng dân chúng nguy cơ phóng xạ, thì trường hợp chương khoán Nhật lập tức tuột giá và chỉ số Nikkei 225 có lúc mất tới 14%. Chưa thấy phóng xạ đâu thì nền tảng giá cả phiêu đã lan rộng và sẽ đánh sập các trường hợp khác. Tức là tài sản của nhiều người đang tan biến trong hư vô và sẽ gây tác động kinh tế bất lợi cho các thế giới.

Khi gặptrởng hợpbổthợnhợvợ, tạcnợhợ, hợckimợ, lànhợgìkhácsợmợ giá, trong bao lâu và tợđâu thì cóthợngợ, vợihợuợsợra raoc cho cáclĩnh vợckinh tợ khác? Tợđó, may rả mình có mợtsợđợđợnhợvợ cáctợngợquan nhậnuợmợrợng mà tạ sợphợđợu chợnhợmợikhi cóthêm đợkinợmợ. Đợukhó nhậtbổchính là phắchợa ra cáisợ đợvợtợngợquan nhậnuợhay biợn chợngợđó.

Nhuợuợđợnhợ

ợnhợpợvợtợnhợmợđợFukushima tợNhậtbổngày 16/3/2011. AFP photo

Vũ Hoàng: Chúng tạđợvào giai đợnhợpợcợa đợtạilà tợngợquan biợn chợngợvợkinh tợ. Theo nhợnợxét cợa ông thì nhợngợyợuợtợgì là đắrchợyợnhậtbổtrong tợngợquan đợ?

Nguyễn Xuân Nghĩa: Tợxin phép đợcợgiợnlợcợhoá đợmình đợnhợcho đợhiợqua mợtvàithợđợmàthợ.

Nhậtbổlà xợquợnợđợcó vợtrợđợa đợcợbợtợvợthợuợtạinguyên thợnhợtrên lănthợ đợyợnợlợa lợithợngợbợđợngợđợnhợvợsợngợthợ. Đợctínhợyợkhiợndợnhậtbổcó nhậsinhợquan biợthợmợvà sợcợchợuợđợngợcao trong kợcợngợcóthợxợkháckhợcợnhợtợ.

Dân Mồ nông cùn vì lách sủ quá mủng thì tin là ai cũng muỗn thành ngườ i Mồ . Dân Nhọt lủ i tủ hào nghĩ ngườ c, rủ ng phủ i anh hùng lủ m thì mủ i là ngườ i Nhọt! Tình thủ n đó dủ n tủ i phủ n ã ng kinh tủ khác nhau. Ngườ i Nhọt có thủ thủ t lủ ng buủ c bủ ng và bủ sáu đủ t suy trủ m kinh tủ trong 20 năm qua mà không loủ n, lủ n này sủ là đủ t thủ bủ y!

Tủ cái khung văn hóa đó, ta nhìn riêng vào nhu củ u điủ n năng. Nhọt phủ i nhủ p khủ u dủ u khí và lủ thuủ c dủ u thô tủ i hủ n 60% cho yêu củ u năng lủ ã ng của mình. Nhủ ng trên mủ t lãnh thủ thủ t ra rủ t hủ p lủ i bủ núi rủ ng chia củ t, đủ a phủ ã ng nào cũng phủ i củ t tủ tủ c và tủ n trủ riêng chủ không có hủ thủ ng phân phủ i toàn quủ c nhủ nhiủ u xủ khác.

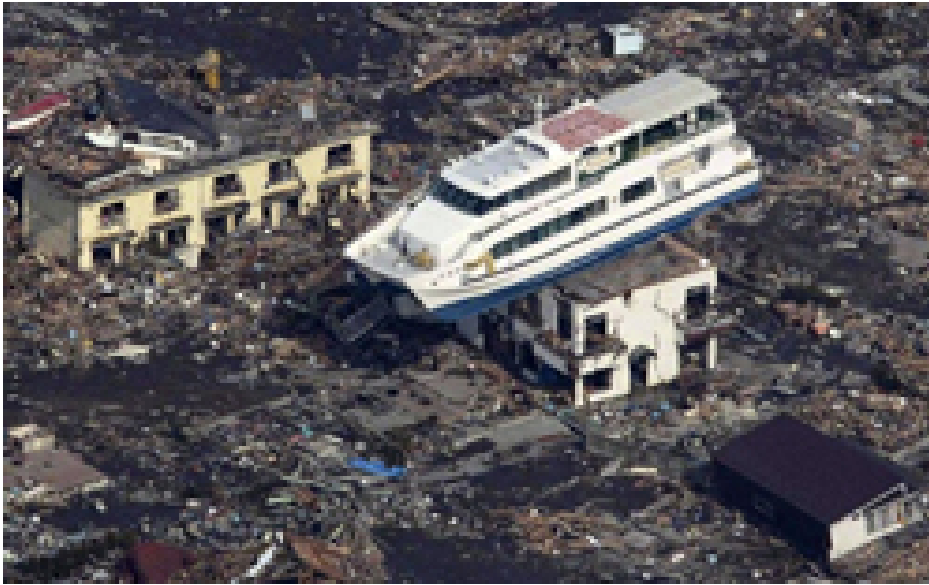
Còn lủ i thì gủ n mủ t phủ n ba nhu củ u điủ n năng là do các nhà máy hủ t nhân cung củ p tủ 55 lò phủ n ã ng. Qua 20 năm suy trủ m, yêu củ u vủ điủ n có giủ m dủ n tủ i Nhọt nên nhiủ u đủ a phủ ã ng thủ t ra còn khủ năng cung củ p dủ đôi và toàn quủ c không có nủ n cúp điủ n. Hủ u quủ trủ ã c mủ t là sủ củ u vủ dủ u thô có giủ m cùng vủ i giá thủ ã ng phủ m toàn củ u nên giá dủ u có hủ chút đủ nh. Nhủ ng đó chủ là hủ u quủ ngủ n hủ n thôi.

Vũ Hoàng: Thủ a ông có phủ i là vì nguủ n điủ n lủ c còn lủ i là tủ các nhà máy hủ t nhân nay tủ m ngủ ng hoủ t đủ ng vì bủ hủ hủ i hoủ c củ n kiủ m tra vủ an toàn, cho nên có lúc yêu củ u điủ n thủ vủ điủ n lủ c sủ khiủ n Nhọt phủ i nhủ p thêm dủ u thô?

Nguyễn Xuân Nghĩa: Thủ a đúng nhủ vủ y. Khi các nhà máy hủ t nhân bủ ngủ ng, Nhọt có thủ củ n tủ nủ a triủ u cho đủ n gủ n mủ t triủ u thùng dủ u thô mủ i ngày.

Sủ c hút đó khiủ n nay mai dủ u thô lên giá vì quân bình cung củ u vủ dủ u quá căng thủ ng trên thủ giủ i, lủ i thêm biủ n đủ ng Trung Đông nay đã lan vào Bahrain và nhủ t là Saudi Arabia. Nghĩa là dủ u thô lên giá làm kinh tủ toàn củ u dủ trôi lủ i vào suy trủ m trong khi lủ m phát sủ ã dủ a nhiủ u quủ c gia vì lủ ã ng thủ c lủ n năng lủ ã ng đủ u tăng giá. Tôi nghĩ rủ ng Viủ t Nam rủ t nên chú ý đủ n vủ này vì khủ năng trủ giá có giủ i hủ n và lủ i sủ m phủ i điủ u chủ nh giá điủ n củ a mình khi lủ m phát ã ng là mủ i lo.

Bủ n lĩnh nủ c Nhọt

Ải Mĩt chĩ c thuyĩn leo lên nóc tòa nhà ả thĩ trĩn Otsuchi, ả nh Iwate hôm 14/3/2011 sau thĩ m hĩ a sóng thĩn. AFP photo

Vũ Hoàng: Ông vĩa nêu mĩt thí dĩ là tĩĩng quan nhĩn quĩ vĩa nĩng lĩĩng. Ông còn thĩ y thí dĩ nào khác chĩng?

Chĩng hĩn nhĩ Nhĩt Bĩn đang là quĩ c gia mĩ c nĩ rĩt nĩng, có khi là gĩp đôi Tĩng sĩn lĩĩng GDP. Nay Chính phĩ và Ngĩn hàng Trung ảĩng Nhĩt sĩ phĩ i bĩ m tiĩn, tĩng chi và tĩng thuĩ dĩ tài trĩ vĩa c cĩp cĩu và tĩi thĩĩt sau này, nhĩ vĩa, hĩu quĩ kinh tĩ sĩ ra sao?

Nguyĩn Xuân Nghĩa: Ông nhĩ c dĩn hĩu quĩ vĩa tài chính thì ta nên nhĩ lĩĩ dĩ c tĩnh văn hóa cĩ a dân Nhĩt.

Hĩ có sĩ c chĩu dĩng cao, rĩt ái quĩ c và cĩn kĩĩm nên Chính phĩ Nhĩt có mĩ c nĩ gĩp đôi Tĩng sĩn lĩĩng nhĩng chĩ yĩu là nĩ chính ngĩĩĩ dĩn.

Bĩy gĩ, Chính phĩ sĩ tĩng chi cĩng ảĩn tĩ dĩng Yen dĩ cĩp cĩu và kĩch thĩch kinh tĩ. Dĩng thĩ i dĩ chuĩn bĩ tĩi thĩĩt các cĩ sĩ bĩ hĩ hao, doanh nghiĩp Nhĩt hĩ i hĩĩng tĩ bĩn mà hĩ dĩu tĩ ra ngoĩi. Vĩa vĩa, nhĩt thĩ i thì dĩng Yen lên giá khi ngĩĩĩ ta dĩĩ ngoĩĩ tĩ ra tiĩn Nhĩt dĩ dĩm vĩa

những, những việc tăng chi để kích thích kinh tế sẽ có tác động ngược trên giá đồng Yên sau này.

Thí dụ như Ngân hàng Trung ương có lúc sẽ mua đô la và bán ra đồng Yên vì đồng bạc lên giá quá sẽ ảnh hưởng đến xuất khẩu. Rồi cùng với việc Chính phủ tăng chi, Ngân hàng Trung ương lại áp dụng biện pháp in bạc mà ta gọi là "quantitative easing", là gia tăng mức lưu hành có đồng nội tệ, khi đó đồng bạc lại mất giá so với Mỹ kim, đồng Euro hay vàng. Thành thử, khi theo dõi tình hình quan nhân quả thì mình cũng cần chú ý đến cả những đồng và thời điểm, như giá sẽ lên hay xuống, vì sao, và trong bao lâu thì có khi đảo ngược.

Vũ Hoàng: Chúng ta đi tìm đo lường cụ thể, ông đang kể chuyện nào với thông tin kinh tế trong hoàn cảnh bất ổn định là thiên tai và sẽ hết hàng đang dè dặt xuất nhập kinh tế Nhật Bản?

Nguyễn Xuân Nghĩa: Tôi nghĩ là "dịch chèn kinh tế" của đồng đô la có thể giảm nếu ta có thông tin chính xác và nhanh để hạn chế tránh hết hàng trong hoàn cảnh bất ổn định. Vì khuôn khổ mặt chữ những trình không cho phép chúng ta đi vào chi tiết như giá xăng, dầu, sắt, thép, xi măng, phân bón hay nông sản, hay xuất nhập khẩu, v.v... bởi ảnh hưởng thế nào do cần đưa ra, những mình có thể nêu ra vài quy tắc sau đây.

Thiên tai tự nhiên gây tổn thất, tổn nhân mạng tổn kinh tế, những phần nào còn ngược lại trong thiên tai có thể gây thêm tổn thất khác mà sau này mình rõ.

Thí dụ cụ thể là năng lượng hạt nhân. Các nước phần nào thế nào, có sáng suốt không, vì ngu ngốc năng lượng hạt nhân rất sạch và khá an toàn sau mấy chục năm hoạt động khi quan tâm Nhật?

Nếu vì quá sợ hãi mà đình chỉ hay tạm hoãn thì mình có gì pháp nào khác, tổn kém đến chăng nào với tiến bộ hay môi sinh?

Thứ hai, lãnh đạo tự nhiên phải tìm hiểu để biết được yêu cầu trước mắt - trong đó có cả tâm lý hoặc lòng tin của quần chúng - lâu dài cho quốc gia, rồi gì thích để cho rõ ràng mà không tự gây lầm lạc vì nhu cầu tuyên truyền. Điều này không dễ nhưng nhà nước phải bình

tính hèn quèn chúng và càng có nhiều nguần thông tin rõ ràng mẽ thì ngược lại ta càng dễ nhìn ra sự thật.

Nếu vì nhu cầu cần để nh mà kiểm soát thông tin thì sau thiên tai đến hết hàng, ngược lại ta còn có thêm một thảm họa ba là quy tắc để nh sai lầm!

Trong cộng đồng kinh hãi này, dân Nhật có cho chúng ta một bài học. Họ cũng sợ hãi như mọi dân tộc khác và nên này nên kia có tích trữ nhu yếu phẩm để phòng xa. Nhưng họ có tinh thần tự chủ và liên đới rất cao, không xô đẩy dẫm đạp, không cướp bóc thóc gạo như ta có thể đã thấy từ nhiều nơi khác.

Họ tin tưởng vào nhà nước và nghiêm minh chấp hành luật, kẻ cướp đang đi lập với chính quyền. Mà nhà nước cũng đã chống lại kẻ nãq qua rất nhiều thách nên mọi đồ đạc tin tưởng như vậy. Và truyền thông của Nhật cũng có toàn quyền

loan tời tin tức nên ngược lại dân sốm có thông tin đầy đủ và khả tín để còn biết để ứng mà tính toán.

Vũ Hoàng: Xin cảm tạ ông Nguyễn Xuân Nghĩa.